Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok X Wilno, dnia 10—25 sierpnia 1936 r. Nr. 15-16

WIADOMOŚCI ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

Prenumerata:
Rocznie . . 12 zł.
Półrocznie . 6 zł.
Nr/ pojed. . 50 gr.

Adres Redakcji i Administracji:
Kurja Metrop., Wilno, M. Magdaleny 4
Konto P. K. O. Nr. 80.833.

Ogłoszenia:
Cała strona 40 zł.
1/2 strony . 20 zł.
1/4 strony . 10 zł.
1/8 strony . 5 zł.

Sanctifica eos in veritate. *Joan. 17, 17.*

TREŚĆ ZESZYTU.

Rok X Wilno, dnia 10—25 sierpnia 1936 r. Nr. 15-16

WIADOMOŚCI ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

Prenumerata:
Rocznie . . 12 zł.
Półrocznie . 6 zł.
Nr. pojed. . 50 gr.

Adres Redakcji i Administracji:
Kurja Metrop., Wilno, M. Magdaleny 4
Konto P. K. O. Nr. 80.833.

Ogłoszenia:
Cała strona 40 zł.
1/2 strony . 20 zł.
1/4 strony . 10 zł.
1/8 strony . 5 zł.

Sanctifica eos in veritate. *Joan. 17, 17.*

DZIAŁ URZĘDOWY.

ZARZĄDZENIA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

EPISTOLA

AD E-MUM P. D. SEBASTIANUM TIT. SS. BONIFACII ET ALEXII S. R. E. PRESB. CARDINALEM LEME DE SILVEIRA CINTRA, ARCHIEPISCOPUM S. SEBASTIANI FLUMINIS IANUARII, ATQUE AD CETEROS RR. PP. DD. ARCHIEPISCOPOS ET EPISCOPOS BRASILIAE. DE ACTIONE CATHOLICA APTIUS PROVEHENDA.

PIUS PP. XI C. d.

In hac organorum structura aptanda et componenda id valde expedit, ut colligantur et apparentur in singulis dioecesibus, uti potest, sacerdotes laicorumque manipuli, qui, res divinas edocti, liberalitate animarumque studio flagrantes, devoti Apostolicae huic Sedi Pastoribusque dediti, tamquam alacres Actionis Catholicae praecones, paroecias suae dioecesis vel alterius, si vocentur, iussu Episcoporum frequenter invisent, ad praestantiam atque emolumenta Actionis Catholicae clarissima luce conlustranda, ad recte informandos tanti operis moderatores, sine quibus nulla consociationibus datur vivendi florendive potestas, ad cunctas denique vires omniaque incepta ita disponenda unaque componenda, ut quaelibet consociatio illud ipsum, quod proprie sibi persequitur, sine ceterarum detrimento plane consequatur. In hoc autem apostolatus genere ipsi quoque seminariorum alumni edoceantur, pariterque mature excolantur sacerdotes recentes, ex iisque

nonnulli, perdiscendi gratia, in eas regiones mittantur, ubi Actio Catholica, prosperoque eventu iucundaque fructuum copia, vim suam atque efficaciam manifesto comprobavit.

Quo vero magis in dies idonei efficiantur ad Actionem Catholicm sacerdotes ac religiosi ex utroque sexu et laici fideles, plurimum prodesse censemus, ut frequentes, nunc per diem, nunc per hebdomadam, coetus seu congressus habeantur, ut iam alicubi moris est, addiscendi quidem causa auxiliumque Dei implorandi, non modo ex universa natione, sed etiam ex tota dumtaxat dioecesi vel paroecia, ita ut ii, qui in unum conveniant, per pia exercitia rerumque divinarum meditationes, per lectiones orationesve tempori usuique accommodatas, a peritis rerum socialium et ad Actionem Catholicam pertinentium habitas, et studiose ad apostolatum incendantur, et genuinis Ecclesiae doctrinis haud leviter imbuantur.

Expedit praeterea ad singulos eiusmodi coetus advocare certos sociorum ordines, ut iuvenum, scholasticorum, hominum catholicorum mulierumve, opificum vel eorum qui aliquam artem profitentur, ut medicinam, operam forensem, mercaturam, quaestum etc.; pariterque coetus peculiares conflandi ex sacerdotibus, ex religiosis viris feminisve, ex praeceptoribus ac magistris, etc., ita ut in huius generis congressionibus id potissimum agatur, quod cuiusque consociationis vel ordinis, habita ratione cum religione et apostolatu Actionis Catholicae proprio, quam plurimum interesse videatur.

Bene quidem cognitum est Nobis, Dilecte Fili Noster ac Venerabiles Fratres, nec paucas nec leves, initio praesertim, difficultates huic labori tam nobili ac necessario obstare et officere. Sed ea verba meminisse iuvabit, quae olim Apostolus gentium, divino numine afflatus, proferre non dubitavit: *omnia possum in eo qui me confortat.* Si cuncti igitur ecclesiastici viri laicique fideles, qui in Actionem Catholicam incumbunt, omnem spem ac fiduciam in Deo reponentes, supernis gratiis plane obsecundaverint et singulis Actionis Catholicae industriis, iis quoque, quae parvi momenti videantur, adsiduam sollertemque operam dederint, cetera quoque auxilia, vel extraordinaria, ad incepta feliciter persequenda a Deo adipiscentur. Contra frustra illi ad novandam christianam civitatem desudabunt, nisi simul aedificabit ipse Deus.

Neque vero tanto operi, praeter divina auxilia. alia quoquo adiumenta deesse videntur. Actio enim Catholica numquam alia

bonorum genera piaque coepta impedit vel perturbat, nedum destruat ac pessumdet; quin immo omnes boni rectique vias ac rationes excitat, fovet, moderatur; quare ipsa ultro quaerit sociasque sibi addit ceteras vires, institutiones, industrias, quae, licet ab ea seiunctae, ad animarum bonum pari ratione contendunt.

Praevalidum sane amplissimumque Actioni Catholicae adiumentum praestabunt tam multae religiosae ex utroque sexu familiae, quae iam praeclara istic beneficia Ecclesiae attulere. Quod quidem subsidium ipsae semper allaturae sunt, non modo preces Deo iugiter admovendo, vero alacrem quoque operam sacerdotibus navando, etiamsi peculiarem animarum curam non acceperint. Singulari vero ratione, tam religiosi quam religiosae Actioni Catholicae favebunt, si ad ipsam ab ineunte aetate pueros puellasve apparare studuerint, quibus in scholis vel conlegiis moderantur. Initio enim adulescentes ad apostolatus studium suaviter alliciendi, deinde, adsiduo diligentique studio cohortandi, ut ineant Actionis Catholicae consociationes, quae, ubi desint, ab ipsis religiosis promoveantur oportet. Nulla profecto ratio, nulla facultas ad erudiendam in Actione Catholicae iuventutem magis idonea videtur, quam quae in scholis conlegiisque exhibetur. Haec autem selectae iuventutis institutio toti ipsi gymnasio vel ephebeo magis erit utilitati; facile enim intelligitur, si lectissimi saltem ex alumnis in quovis instituto ad christianum apostolatum rite informentur, quale et quantum boni ceteri quoque percepturi sint. At ipsis praecipue adulescentibus proficiet, qui ad Actionem Catholicam apparantur; namque, ut pluries declaravimus, caelesti praemoniti doctrina supernaque virtute roborati, in ipsis consociationibus, aetate maxime lubrica provide obvenientibus, praesidium et iuvamen invenient ad pericula, eaque multa et gravia, media in societate in qua necessario versantur, fortiter subeunda invictoque animo superanda. Hac sane ratione ipsae quoque sodalitates atque instituta, quae ad excolendam pietatem, ad religionis doctrinam latius impertiendam, ad reliqua apostolatus socialis genera fovenda pertinent, auxiliares Actionis Catholicae vires efficientur, atque, ambitu cuiusque integre servato, *concordiam et consensum, ordinatam colligationem, mutuamque intelligentiam,* quae saepe saepius commendavimus, auspicato firmabunt.

Actio igitur Catholica, rite sapienterque disposita, validisque exornata munimentis opibusque instructa, erit profecto exercitus ille pacificus, qui gloriosum certamen suscipiet ad regnum Christi tuendum ac proferendum, regnum nempe iustitiae et pacis et

caritatis. Quocirca Actio Catholica, licet cavere debeat, ut ipsa eius postulat natura, ne politicarum partium studia atque commoda persequatur, tamen ad bonum totius civitatis re et efficaciter spectat, quum liqueat eandem esse „quandam veluti viam ac rationem, qua ad beneficia omne genus nationibus impertienda utitur Ecclesia“ (Epist. ad Card. Bertram, 13 Novembris 1928)

Deum denique instanter precamur, ut frugiferos benigne reddat labores, quos tuque, Dilecte Fili Noster, tuique in Episcopatu Conlegae, sollerti clero selectoque grege auxiliantibus, iugiter exantlatis, ut hoc firmum validumque Actionis Catholicae adiumentum ad bonos mores in societate restituendos ubique constituatur, ita ut quam primum in omnibus dioecesibus praeclara haec agmina cogantur e strenuis militibus, qui Dei Ecclesiaeque iura ac rationes fortiter tueantur et quocumque inducant „sensum Christi”, qui et singulis et familiis et societati ipsi civili est prosperitatis pignus atque praesidium.

Atque ut incepta vestra recte utiliterque procedant, opportuna auxilia a Deo vobis imploramus; quorum quidem praenuntia itemque praecipuae caritatis Nostrae testis sit Apostolica Benedictio, quam tibi, Dilecte Fili Noster, vobisque, Venerabiles Fratres, cunctoque clero et populo cuique vestrum concredito, iis praesertim qui in Actionem Catholicam operam impendunt, peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, die XXVII, in festo Domini Nostri Iesu Christi Regis, mensis Octobris an. MDCCCCXXXV, Pontificatus Nostri quarto decimo.

PIUS PP. XI.

(*Acta Ap. Sedis*, t. 28, str. 161—164).

Decretum de Concilio Plenario Reipublicae Polonae convocando

In nomine sanctissimae et individuae Trinitatis: Patris et Filii et Spiritus Sancti.

Cum, per apostolicas litteras a SS. D. N. Pio divina Providentia Papa XI die prima huius mensis augusti datas, munus commissum sit nobis ut, qua Sanctitatis Suae a latere Legatus, celebrando Concilio Plenario Reipublicae Polonae praesideamus, nostrique sit iuris ad normam Can. 281 Codicis J. Canonici ipsum convocare, nos, votis ultro obsecundantes Ven. Antistitum Reipublicae Polonae, diebus vigesima quinta et vigesima sexta huius mensis augusti, in urbe Częstochoviensi, apud celeberrimum illud

Claromontanum Sanctuarium Beatae Mariae Virginis, convocamus atque indicimus, servatis de iure servandis.

Deum interea humillime adprecamur ut, intercedente B. M. V. „Regina Poloniae“ optatis coeptisque Concilii quam cumulatissime faveat.

Datum Romae, die 2 augusti an. D-ni 1936.

F. Card. Marmaggi, Legatus a latere S. S.

ZARZĄDZENIE ORDYNARJATU ARCYBISKUPIEGO.

Zasuspendowanie ks. Jana Szydłowskiego.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA.
Wilno, dnia 29 lipca 1936 roku. N. T.-243/36.

Kurja niniejszem podaje do wiadomości, że dnia 29 lipca r. b. przez J. E. Ks. Arcybiskupa-Metropolitę zasuspendowany został ksiądz Jan Szydłowski.

Ks. J. Ostreyko
w/z Kancl. Kurji.

RUCH PERSONALNY.

Na mocy zarządzenia J. E. Ks. Arcybiskupa-Metropolity, w składzie osobistym Duchowieństwa zaszły następujące zmiany:

Ks. Michał Sucharewicz, wik. w Dąbrowie, na wik. przy kościele Niepokal. Pocz. N. M. P. w Wilnie, 30. VI. 36, N. O-515/36.

Ks. Bolesław Zabłudowski, wik. w Widzach, na wikar. przy kośc. Farnym w Grodnie, 31. VII. 36, N. O-516/36.

Ks. Jan Wysocki, wik. w Koleśnikach, na wik. do Braslawia, 31. VII. 36, N. O-517/36.

Ks. Lucjan Mroczkowski, wik. w Janowie, na wik. przy kośc. Niep. Pocz. N. M. P. w Lidzie, 31. VII. 36, N. O-517/36.

Ks. Jan Licenowicz, wik. przy kośc. Niep. Pocz. N. M. P. w Lidzie, na wik. w Krynkach, 31. VII. 36, N. O-519/36.

Ks. Władysław Filipek, wik. w Kalwarji, na wik. w Kuźnicy, 31. VII. 36, N. O-520 36.

Ks. Władysław Michalak, wik. w Krzemienicy, na wik. w Janowie, 31. VII. 36, N. O-521/36.

Ks. Władysław Małachowski, wik. w Komajach, na wik. w Kalwarji, 31. VII. 36, N, O-522/36.

Ks. Piotr Wojno - Orański, wik. w Dobrzyniewie, na wik. w Dąbrowie, 31. VII. 36, N. O-523/36.

Ks. Eugenjusz Łatecki, pref. w Lipniszkach, na wik. w Dobrzyniewie, 31. VII. 36, N. O-524/36.

Ks. Stanisław Tarasewicz, wik. w Święcianach, na wik. w Ejszyszkach, 31. VII. 36, N. O-525/36.

Ks. Antoni Zaman, neopresb. na wikarego w Koleśnikach, 31. VII. 36, O. O-527/36.

Ks. Antoni Weryk, neopresb. na wik. do Święcian, 31. VII. 36, N. O-526 36.

Ks. Józef Panawa, neopresb. na

wik. w Ejszyszkach, 31. VII. 36, N. O-528/36.

Ks. Jan Grabowski, neopresb. na wik. w Gierwiatach, 31. VII. 36, N. O-529/36.

Ks. Ignacy Kryński, neopresb. na wik. w Repli, 31. VII. 36, N. O-530/36.

Ks. Klemens Piwowarun, neopresb. na wik. w Krzemienicy, 31. VII. 36, N. O-531/36.

Ks. Edward Godlewski, wik. w Turgielach, na wik. w Suchowoli, 31. VII. 36, N. O-533/36.

Ks. Wacław Bebisz, wik. w Suchowoli, na wik. w Dąbrowie, 31. VII. 36, N. O-532/36.

Ks. Adam Masiulanis, neopresb. na pref. w Hermanowiczach, 31. VII. 36, N. O-535/36.

Ks. Stanisław Fiedorczuk, neopresb. na pref. w Prozorokach, 31. VII. 36, N. O-536/36.

Ks. Józef Malinowski, wik. w Brasławiu, na pref. w Łyntupach, 31. VII 36, N. O-536/36.

Ks. Stanisław Bohatkiewicz, neopresb. na pref. w Widzach, 31. VII. 36, N. O-538/36.

Ks. Paweł Bartoszewicz, pref. w Niemenczynie, na pref. w Mścibowie, 31. VII. 36, N. O-539/36.

Ks. Witold Bronicki, neopresb. na pref. w Olkienikach, 31. VII. 36, N. O-540/36.

Ks. Juljan Stefanowicz, neopresb. na pref. w Raduniu, 31. VII. 36, N. O-541/36.

Ks. Jan Wielgat, neopresb. na pref. w Zabłociu, 31. VII. 36, N. O-542/36.

Ks. Jan Więckowski, neopresb. na pref. w Wasilkowie, 31. VII. 36, N. O-543/36.

Ks. Antoni Bańkowski, neopresb. na prob. w Świsłoczy, 31. VII. 36, N. O-544/36.

Ks. Antoni Komosa, neopresb. na pref. w Lipniszkach, 31. VII. 36, N. O-545 36.

Ks. Michał Twarowski, neopresb. na pref. w Komajach, 31. VII. 36, N. O-546/36.

Ks. Franciszek Radziszewski, neopresb. na pref. w Niemenczynie, 31. VII. 36, N. O-547/36.

Ks. Bronisław Słodziński, neopresb. na pref. w Nowym Dworze k/Grodna, 31. VII. 36, N. O-448/36.

Ks. Leonard Tołłoczko, neopresb. na pref. w Goniądzu, 31. VII. 36, N. O-459 36.

Ks. Bronisław Wąsowicz, neopresb. na pref. w Słonimie, 31. VII. 36, N. O-450/36.

Ks. J. Ostreyko
w/z Kancl. Kurji.

ZARZĄDZENIA PRAWNO-PAŃSTWOWE.

Pismo okólne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 20 lipca 1936 r. w sprawie aktów urodzenia dzieci nieznanych rodziców.

(Nr. AC. 26-f-394/7).

(Dz. Min. Spr. Wewn. 1936 r., Nr. 21, str. 368 — 369).

Do Urzędów Wojewódzkich województw środkowych i wschodnich, Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę i Starostów.

Podając do wiadomości zarządzenie Ministra Sprawiedliwości do Prokuratora Sądu Apelacyjnego w Lublinie — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaznacza, iż w przypadkach ujawnienia faktów sporządzenia aktów urodzenia dzieci nieznanych rodziców z naruszeniem postanowień obowiązujących przepisów, w szczególności zaś ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72

poz. 413),—władze nadzorcze administracji ogólnej winny z urzędu występować o unieważnienie tych aktów, a mianowicie na obszarze mocy obowiązującej K. C. P. z 1825 r. w trybie art. 140 i nast. tego kodeksu w związku z art. 1648 u. p. c., na obszarze „Zbioru Praw“ ros. w trybie przewidzianym przepisami miejscowemi.

Za Dyrektora Departamentu
(—) *Adelstein*
Naczelnik Wydziału.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 19 czerwca 1936 r.
Nr. I. C. 1150/12/1/35.

Do
Pana Prokuratora Sądu Apelacyjnego w Lublinie.

Na tle postępowania, przewidzianego ustawą z dnia 1 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 414), zdarza się, że osoby, które znalazły lub mają w swej pieczy dziecko nieznanych rodziców, zeznają akt urodzenia dziecka podając je za własne, pomimo istnienia aktu urodzenia, sporządzonego na wniosek władzy administracyjnej.

W myśl art. 2 i 4 wyżej cytowanej ustawy nawet zeznanie aktu urodzenia dziecka nieznanych rodziców przez osobę, która je znalazła lub ma w swej pieczy, nie jest zgodne z ustawą, podanie zaś takiego dziecka za własne stanowi fałsz, który w myśl art. 89 K. C. P. z 1825 roku pociąga za sobą odpowiedzialność cywilną, jak również i karną wszystkich osób, świadomie współdziałających w sporządzeniu takiego aktu.

Jeżeli więc pomimo sporządzenia aktu urodzenia dziecka nieznanych rodziców na wniosek władzy administracyjnej, będzie zeznany akt urodzenia tegoż dziecka przez osoby, które je znalazły lub mają w swej pieczy, prokurator skoro o tem poweźmie wiadomość, powinien z urzędu wystąpić do sądu o sprostowanie przez wykreślenie aktu z ksiąg stanu cywilnego, osoby zaś świadomie współdziałające w sporządzeniu takiego aktu pociągać do odpowiedzialności karnej z art. 195 k. k.

Przepis art. 282 K. C. P. nie może stanowić przeszkody, gdy przepis ten, pomieszczony w dziale o dzieciach prawych dotyczy dzieci zrodzonych w małżeństwie w sprawie zaś o unieważnienie fałszywie spisanego aktu urodzenia dziecka nieznanych rodziców fakt pochodzenia tego dziecka jest bezsporny, stwierdzony bowiem zawiadomieniem władzy administracyjnej o znalezieniu dziecka, a pozatem nie bywa nawet kwestjonowany przez osoby, na których prośbę akt urodzenia został spisany wobec ustalonego faktu znalezienia lub otrzymania przez nich dziecka; przy unieważnieniu więc w tym przypadku, chodzi nie o zaprzeczenie stanu posiadania, lecz o obalenie fałszu w akcie urodzenia. Wobec tego pociągnięcie do odpowiedzialności karnej winnych (oprócz osób podających się za rodziców — świadków oraz rodziców chrzestnych) znajduje uzasadnienie w powołanym art. 89 K. C. P. Humanitarna intencja zapewnienia lepszego losu dziecka nieznanych rodziców przez podanie je za urodzone rzekomo w małżeństwie powinna ustąpić przed względami interesu publicznego, jakim jest zapewnienie zgodności aktów stanu cywilnego z rzeczywistością

ponadto intencja powyższa może naruszyć prawa osób trzecich, zdarzyć się bowiem może, że małżeństwu, które wzięło na wychowanie dziecko rodziców nieznanych i w akcie urodzenia tego dziecka następnie spisanym za swoje je podało w czasie późniejszym przybędzie dziecko prawe; wreszcie intencja powyższa może się nie ziścić, w razie bowiem ustalenia istotnego pochodzenia dziecka rodziców nieznanych w czasie późniejszym skutki tego faktu oraz rozgłos o nim okażą się dla tego dziecka dotkliwsze.

Proszę Pana Prokuratora o podanie powyższego do wiadomości P. P. Prokuratorom Sądów Okręgowych oraz o czuwanie nad ściśłem wykonaniem niniejszego reskryptu.

Minister
w z (—) Sieczkowski, Podsekretarz Stanu.

Jego Ekscelencji Księdzu Arcybiskupowi-Metropolicie Wileńskiemu

Najdostojniejszemu Arcypasterzowi

ROMUALDOWI JAŁBRZYKOWSKIEMU

z okazji dziesięcioletniej gorliwej i ofiarnej pracy w Archidiecezji Wileńskiej

najserdeczniejsze życzenia najdłuższych rządów i hołd synowski składają

REDAKCJA I ADMINISTRACJA

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

KORZYSTAJ Z PRAW!

(dokończenie)

Czcinajdostojniejszy nasz Arcypasterz żywo wziął do serca sprawę prawdziwego wina liturgicznego, winnica diecezjalna produkuje nadmiar nawet jagód, ale wadliwe nasze prawodawstwo obciąża wyrób en gros niesłychanym podatkiem — bo aż 1 zł. od litra do tego 30% komunalnego 10% dodatkowo, wreszcie 14 gr. akcyzy—a transport, a wyrób, a naczynia, a same jagody, słowem jak gdybyśmy mieli szampan czy malagę pierwszej klasy!

I w dodatku jakbyśmy nie mieli konkurencji o miedzę, gdzie wyrób wina jest na wszelki sposób protegowany przez państwo.

I tak, w Rumunji cały podatek na wino od litra wynosi 3 gr. we Francji 8 gr. w Austrji 12 gr. i na Węgrzech 9 gr. (w naszej walucie), a my mamy samych podatków 1 zł. 54 gr. na litr.

Jest na to wyjście, jak wyżej wspomniałem na podstawie pozyc. 763 art. 3, możemy mieć wino bez podatków, zrobione w domu.

Czyż nie zasługuje ta tak ważna sprawa na tą małą fatygę zrobienia w domu 10 — 20 litrów wina?

Jagody wszak po minimalnych cenach mogą być sprowadzane z winnicy djecezjalnej w dowolnej ilości, chodzi tylko o trochę dobrych chęci dla tej sprawy.

Już niektórzy kapłani tak właśnie robią, sprowadzają jagody z Winikoli i robią do kościelnego użytku wino. —

Prawda, nie odznacza się ono słodyczą — jest w smaku t. wz. „wytrawne“, ale powoli można się przyzwyczaić, używając początkowo minimalną jego ilość. Ale osłodzi nam je ta myśl, że jest ono materia tutissima do Najświętszej Ofiary. Doradzam zrobić odrazu zapas na 3 — 4 lata, bo po należytem wystaniu o wiele staje się przyjemniejsze.

Do napisania tego artykuliku skłoniły mię następujące alarmujące wiadomości świeżej daty.

Urzędowa statystyka głosi, że Polska sprowadziła wina w ciągu roku za 3.500,000 zł.; licząc chociażby po 3,5 zł. za butelkę mamy tylko 1.000,000 butelek po 750 grm. czyli po 25 grm. (wyraźnie) rocznie na głowę, gdy we Francji samego jabłecznika wypada 45 litrów na głowę, nie licząc wina gronowego. Nic więc dziwnego, gdy czytamy, że „we Lwowie odkryto fabrykę win, a także i „mszalnych“. Dalej tamże czytamy, „że właściciel firmy,

który na szyldzie przedstawiał się jako zaprzysiężony dostawca win mszalnych, był w spółce z żydami wiedeńskimi, którzy też mieli kierownictwo handlu win mszalnych”.

Następnie p. H. Makowski Prezes Związ. Wytw. Win Owocowych jako wytrawny znawca stosunków w Polsce tej branży — podaje:

Przed wojną światową Polska w trzech zaborach sprowadzała 24.000,000 butelek wina gronowego—a teraz tylko 1.000,000 butelek, (jak wyżej podałem). To dowodzi, jak wydajnie pracują rozmaite pokryjome fabryki wina. Nie będę cytował jego fachowych wyjaśnień, jak się wyrabiają sztuczne wina niby gronowe, dość wspomnieć, że do sporządzenia wina Malagi dobrze płatnej używa się spirytusu, cukru, karmelu i estraktu z suszonych śliwek. — W „Neue Wein-Zejtung“ — ekonomista węgierski I. Szirmai twierdzi, że w Warszawie wina węgierskie rozcięcza się 4 i 5 krotnie, potem się zaprawia cukrem i spirytusem, barwi się — i tak z Warszawy idzie w zwiększonej 4 krotnie ilości wino do handlu detalicznego w stolicy i na prowincji.

Wreszcie ostatnia wiadomość też nie pocieszająca (I. K. C.— 23 lut. N. 55, 1936 r.): „władze akcyzowe wykryły w Warszawie wielką ilość fabryczek fałszujących wina — przy ul. Wołyńskiej N. 14, Franciszkańskiej 4, Siennej 25, Zamenhofa 32, Sapieżyńskiej 7; prowadzi się dochodzenie o podobne fałszerstwa przeciw poważnej firmie winno-kolonjalnej“.

„Ilość fabrykatów — dowodzi, że niemi się pokrywało 40% zapotrzebowania win w całym kraju”.

Te horendalne stosunki nakazują nam poważnie się zastanowić nad propozycją wyżej podaną wytwarzania wina mszalnego z jagód krajowych lub zagranicznych we własnym domu.

Byłoby ważnem zebrać wiadomości, gdzie nabywają, w jakich firmach, wino mszalne poszczególne kościoły i rozmaite t. zw. prywatne kaplice.

Zdaje mi się, że w tej dziedzinie panuje całkowita licentia poëtika, dzięki której nasza fantazja w lada pięknej etykietce na flaszce — zwłaszcza z krzyżem, albo z dodatkiem „wino mszalne“, albo „św. Józefa“ — „św. Piotra Klawera“ widzi namacalny i niezbity dowód, że to wino zdatne do bezpiecznego użytku we Mszy św. — Któżby tam dalej badał za kulisami handlowych tajemnic?! —

Czułbym się nad wyraz szczęśliwym, gdyby ten artykuł pobudził redakcje innych pism diecezjalnych do poruszenia tej sprawy w bardziej może dosadny sposób.

Kogoby interesował sposób wyrabiania wina mszalnego — tegobym chętnie poinformował osobiście lub listownie. (Adres: Ks. T. Zawadzki, prob. kościoła św. Piotra na Antokolu w Wilnie).

Jeżeli już pisać o falsyfikatach naszych czasów, to należy też zwrócić uwagę na jedwabie do szat liturgicznych.

Wszak mamy wyraźny przepis pod tym względem. A czyż jest chociaż niteczka prawdziwego jedwabiu w nowo zrobionych ornatach?

Wszak każdy z nas słyszał, jak co roku potężnie wzrasta produkcja sztucznego jedwabiu, który z jedwabiem nic nie ma wspólnego okrom nazwy. — Chyba wszystkim wiadomo, jak z incjatywy ks. M. Godlewskiego w Milanówku pod Warszawą rozwinęła się hodowla jedwabników i wyrób tkanin jedwabnych.

Czyż tego rodzaju praca nie woła do naszych zgromadzeń zakonnych żeńskich, zwłaszcza na południu Polski, by się one zajęły jedwabnictwem na chwałę Bożą i dla zdobycia godziwego środka swego utrzymania. Nie trudna to rzecz. Trzeba tylko, żeby władna ręka naszego Episkopatu podsunęła tym duszom tę myśl, że nie tylko szyciem i haftami mogą sobie zdobyć środki do życia.

Ponadto, nietrudnem byłoby skłonić w kraju wszystkie zakonne wytwórnie szat liturgicznych zwracać się bezpośrednio do tych sióstr, co będą prowadziły tkalnie prawdziwie jedwabnych materyj.

Nie będę już mówił o wyrobie świec woskowych do liturgji, bo i temu przemysłowi ściśle kościelnemu, gdyby się nadało ścisłą organizację, toby się przysporzyło ludziom zacnym sporo placówek pracy szlachetnej i podniosłoby wyżej pszczelnictwo, które, aż śmiech powiedzieć, gorzej u nas stoi, niż w przeludnionych Niemczech.

X. T. R. Z.

KOMUNIKAT KOŁA KSIĘŻY ABSTYNENTÓW.

Koło Księży Abstynentów Archidiecezji Wileńskiej dnia 2 września r. b. o godzinie 17-ej (5-ej po południu) w Sali Misyj Wewnętrznych (ul. św. Anny, gmach SS. Bernardynek) urządza **konferencję** w sprawach: 1) katolickiej akcji przeciwalkoholowej na terenie archidiecezji, oraz 2) Międzynarodowego Katolickiego Kongresu Przeciwalkoholowego, który odbędzie się w roku przyszłym w Warszawie. W konferencji między innymi weźmie

udział Sekretarz Generalny Katolickich Organizacyj Przeciwalkoholowych w Polsce ks. T. Gałdyński z Poznania, wygłaszając odczyt aktualny. Wstęp wolny dla wszystkich zwolenników walki z alkoholizmem. O liczne przybycie prosi:

Zarząd Koła XX. Abstynentów.

Z ŻYCIA ARCHIDIECEZJI.

Program Katolickiego Studjum w Wilnie n. t. „Katolicka myśl wychowawcza" w dn. 28. VIII. — 1. IX. 1936 r. — 28. VIII. 1936 roku, godz. 11. — Inauguracja. I. Referat: „Katolicka idea wychowawcza" — wygłosi ks. prof. dr. K. Michalski. II. Referat: „Wychowanie wobec kultury współczesnej" — ks. prof. dr. Stepa. Godz. 16.—*Sekcja wychowania religijno-moralnego:* 1. „Wychowanie religijno-moralne w domu i szkole (pow.)"—S. Barbara Zulińska. 2. „Wychowanie religijno-moralne w szkole średniej".

29. VIII. 1936 r., godz. 10.—*Sekcja wychowania rodzinnego*: 1. „Zasady i ideał katolickiego wychowania rodzinnego"—prof. Witold Bałachowski. 2. „Akcja nad usprawnieniem rodziny w jej roli wychowawczej"—dr. Marja Śliwińska-Zarzecka. Godz. 16. — *Zebranie plenarne:* III. Referat: „Współczesne prądy i metody pedagogiczne w świetle krytyki naukowej i moralnej" — prof. dr. Kukalski. IV. Referat: „Zasady personalizmu a wychowanie" — prof. dr. Karol Górski.

30. VIII. 1936 r., godz. 10.—*Sekcja wychowania społecznego:* 1 „Wychowanie państwowe" — prof. dr. L. Dobrzyńska-Rybicka. 2. Wychowanie społeczne" — dr. Andrzej Niesiołowski. 3. „Współczesna oświata katolicka" — dr. Marjan Wachowski. Godz. 16.—*Zebranie plenarne:* V. Referat: „Szkoła wyznaniowa" — ks. dr. Klepacz. VI. Referat: „Szkoła jako czynnik wychowania moralnego" — prof. L. Skoczylas. VII. Referat: „Polskie i katolickie ideały i systemy wychowawcze"—ks. prof. dr. M. Sopoćko.

31. VIII. 1936 r., godz. 10. — *Sekcja wychowania społecznego:* 4. „Rola środków wychowawczych w naprawie niesprawiedliwości społecznej" — ks. prof. A. Wóycicki. 5. „Problemy wychowawcze wsi" — ks. red. dr. J. Piwowarczyk. Godz. 16. *Zebranie plenarne:* VIII. Referat: „Współpraca szkoły z rodziną"—Z. Iwaszkiewiczowa. IX. Referat: „Właściwe postawienie troski o ciało" (wych. fiz.) — prof. dr. E. Piasecki.

1. IX. 1936 r., godz. 10 i godz. 16. — *Sekcja wychowania seksualnego:* 1. „Katolickie zasady pedagogiki seksualnej" — ks. prof. dr. Puciata. 2. „Psychologiczne podstawy odrębnego wychowania młodzieży męskiej i żeńskiej" — ks. dr. Cz. Piotrowski. 3. „Koedukacja w przyszłem liceum" — ks. mgr. Fondaliński. 4. „Koedukacja z punktu widzenia moralnego" —ks. rektor dr. K. Kowalski. Godz. 16. Dalsze obrady sekcji wychowania seksualnego. Godz. 18. X. Referat: „Harmonja praw Kościoła, rodziny i szkoły — do wychowania"—prof. dr. Czuma. Zakończenie.

STOLICA APOSTOLSKA.

Świta legata papieskiego na Synod plenarny w Polsce. — Kardynałowi Legatowi Marmaggi'emu, przedstawicielowi Ojca św. na Synod plenarny w Polsce, towarzyszyć będą:

Ks. prałat Stanisław Janasik, audytor Roty Rzymskiej; ks. prałat Tadeusz Zakrzewski, rektor papieskiego Instytutu Polskiego w Rzymie; ks. prałat Jan Rosso, substytut Kongregacji do spraw Kościoła Wschodniego; ks. prałat Józef Ferretto, mistrz ceremonji; ks. Artur Gervasi, sekretarz; komandor Edward Giove, świecki szambelan papieski (cameriere di spada e cappa) oraz hr. Mario Fani Ciotti z papieskiej gwardji szlacheckiej.

Legat papieski, kardynał Marmaggi przybył do Polski w dniu 23 b. m.

Z NIWY KOŚCIELNEJ I DUSZPASTERSKIEJ.

W KRAJU

Nominacja Ks. Biskupa-Sufragana Częstochowskiego. — Ojciec św. mianował ks. prałata Antoniego Zimniaka, wikarjusza gener. diecezji częstochowskiej biskupem tytularnym Dionisiany, powierzając jednocześnie dostojnemu nominatowi urząd biskupa sufragana diecezji częstochowskiej.

J. E. Ks. Biskup-nominat Antoni Zimniak urodził się w 1878 roku. Po ukończeniu studjów teologicznych pracował długie lata w duszpasterstwie, pełniąc kolejno obowiązki wikarego, proboszcza i dziekana. Oddawał się też z zapałem działalności pedagogicznej, pracując w szkołach jako prefekt. Od roku 1929 był wikarjuszem generalnym diecezji częstochowskiej.

Biblioteka dobrych książek. — Inicjatywa Drukarni Diecezjalnej w Łomży wydawania Biblioteki dobrych książek okazała się przedsięwzięciem wielce na czasie, co się uwydatnia w stałym zwiększaniu się liczby abonentów tego dobrze pomyślanego wydawnictwa.

Co miesiąc w Bibliotece dobrych książek, wychodzi nowy tom autorów przeważnie swojskich, jak to widać z szeregu dotychczas wydawanych powieści. Po Klemensa Junoszy „Pod wodę" ukazały się Antoniego Skrzyneckiego „Wierzę" i Janiny Chojeckiej „Opętańcy". Następnie wyszły: Jadwigi Ziółkowskiej „Fale Bałtyku" (2 tomy), Pierre L'Ermite „Kobieta z zamkniętymi oczami" i Jana Szczepkowskiego „Przez puszcze i prerje". W najbliższych miesiącach mają się ukazać: Zofji Topińskiej „Na zatracenie", Wandy Grochowskiej „Białe Róże", Czesława Ksawerege Jankowskiego „100%" oraz Leona Radziejowskiego „Wstań i pójdź".

Każda powieść w innym rodzaju, każda na tle innego środowiska jest osnuta, a wszystkie nietylko zajmują uwagę swą fabułą lecz i pobudzają myśl do poważniejszych refleksyj.

Biblioteka Dobrych Książek posiada jeszcze jedną dodatnią stronę w dzisiejszych czasach kryzysowych, oto jest niezwykle tania. Jeden złoty za tom o dwustu stronach, a w prenumeracie tylko dwa i pół złotego kwartalnie, to jest za trzy tomy, gdy wziąć pod uwagę i objętość tomu i dobry druk i barwną okładkę, to naprawdę cena niezwykle przystępna.

Adres redakcji „Biblioteki Dobrych Książek": Łomża, ul. Okrzei № 13. Bibliotekę nabywać można pojedyńczemi tomami we wszystkich większych księgarniach polskich.

Drukowano za zezwoleniem J. E. Księdza Arcybiskupa-Metropolity.

Wydawca: KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA.

Redaktor: KS. JÓZEF PONIATOWSKI.

Drukarnia Archidiecezjalna w Wilnie.